COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 2
2010

EVOLUȚIA OPERAȚIILOR DE MENȚINERE A PĂCII

Vasile STANCIU

CONCLUZII:

- ***Pacea constituie o aspirație legitimă pentru întregul popor, căci ea reprezintă condiția esențială pentru dezvoltarea normală a tuturor celorlalte activități spre perspectiva dezvoltării umane. Sub acest aspect, ea constituie un bun comun pentru societățile naționale şi pentru comunitatea internațională, de unde mobilizarea internațională cu scopul ajutării tuturor comunităților umane.***

Nu există misiune standard în operațiile de stabilitate. Fiecare operație de stabilitate este executată într-un mediu unic, cu caracteristici politice, economice, diplomatice, culturale, geografice şi militare proprii.

În aceste operații, stabilitatea, nu victoria, este fundamentul măsurii succesului, deşi stabilitatea este rareori realizabilă numai prin eforturi militare.

Organizațiile regionale, cu excepția NATO, nu pot contribui prea mult pe linie militară. Ele au o influență mai mare în domeniul diplomației şi în cel al negocierilor.

Ca membru al ONU, România poate participa la operațiile care intră sub incidența Capitolului VI (Soluționarea pe cale paşnică a disputelor), Capitolului VII (Acțiuni cu privire la amenințări la adresa păcii, încălcarea păcii şi acte de agresiune) sau Capitolului VIII (Acorduri regionale) din Carta Națiunilor Unite.

Operațiile de stabilitate presupun *"angajarea militară pe timp de pace"* în scopul de a modela mediul de securitate, de a îmbunătăți înțelegerea reciprocă cu alte țări şi de a spori gradul de interoperabilitate cu partenerii din alianță sau cu potențialii parteneri de coaliție.

Alt gen de operații de stabilitate pot fi generate de apariția unor crize/amenințări şi au aspectul unor *"acțiuni de răspuns"*. Amenințarea se poate manifesta în interior sau poate viza un partener, în ambele cazuri acționându-se printr-o reacție rapidă, de preîntâmpinare, realizându-se, în acelaşi timp, descurajarea forței care amenință stabilitatea internă sau externă. Are şi scopul de a preveni agravarea situației şi apariția nevoii de a desfăşura forțe mult mai importante.

Uneori, prezența forțelor este necesară pentru respectarea înțelegerilor postconflict sau pentru prevenirea degenerării crizei în război.

Lumea începutului de secol este caracterizată de instabilitate, nesiguranță şi conflictualitate, toate pe fondul unui proces de globalizare galopant. Aspirația de

instituire şi consolidare a unei noi ordini internaţionale democratice în sistemul relaţiilor politice şi economice dintre ţări şi popoare a devenit tot mai pregnantă odată cu sfârşitul perioadei bipolare. Însă, această nevoie acută de schimbare a lumii este departe de a fi încheiată, grefată fiind de alte provocări mult mai stringente. Astfel, vechile probleme ale lumii contemporane, precum creşterea demografică necontrolată în unele regiuni şi îmbătrânirea dramatică a populaţiei în altele, reducerea rezervelor de resurse energetice, degradarea mediului etc. s-au acutizat şi au efecte nebănuite până nu demult. În plus, altele noi şi-au făcut apariţia. Terorismul, proliferarea armelor de distrugere în masă, crima organizată reprezintă ameninţări ce necesită măsuri de o altă natură decât cele dinainte de anii '90. Intensificarea crizelor şi conflictelor locale şi regionale determinate, în principal, de cauze de natură etnică, religioasă, teritorială sau ideologică au impus dezvoltarea şi perpetuarea mijloacelor nonmilitare de soluţionare, instrumentul militar constituind ultima măsură dorită.

În 2009, cinci regiuni unde se desfăşoară operaţii de pace sunt centre de crize militare, politice şi diplomatice de primă importanţă. În Georgia, confruntările de la începutul lunii august 2008, între trupele guvernamentale si forţele ruse, în legătură cu Osetia de Sud şi Abhazia, ridică întrebarea eficienţei utilizării forţelor de menţinere a păcii compusă din actorii conflictului şi dominate de o parte sau alta pentru a regla, sau cât de puţin, a atenua conflictul.

Într-adevăr, în Osetia de Sud o forţă întrunită, rusă, georgiană şi osetă, aprobată de Comunitatea Statelor Independente (CSI) a avut ca mandat respectarea acordului semnat in 1992, atunci când în Abhazia, o forţă rusă susţinută de Comunitatea Statelor Independente în 1994 şi, lucrând în cooperare cu ONU, a fost împuternicită în acest sens. Ori evenimentele din august 2008 au făcut să dispară acest acord, Georgia cerând imediat înlocuirea operaţiilor desfăşurate de CSI cu forţe internaţionale, exclusiv sub mandat ONU (Uniunea Europeană sau Organizaţia pentru Securitate şi Cooperare Europeană)[1].

Nu este sigur că ea va obţine această cerinţă, deoarece apar o serie de întrebări privind o eventuală intervenţie a uneia din aceste organizaţii (cine are prioritate, dacă organizaţiile regionale sunt bine utilate şi dotate pentru a executa misiuni de pace delicate şi robuste, dacă dispun de legitimitate pentru a interveni şi mai ales, trebuie ţinut cont de reacţia Rusiei). Moscova revendică o sferă de influenţă în vechiul imperiu sovietic şi doreşte să asigure o garanţie populaţie ruse din noile ţări desprinse din fosta Uniune Sovietică.

Exemplul Ciprului revine în actualitate. În 1974, dorind să apere interesele comunităţii turce din Cipru, Turcia ocupă o treime din insulă, ea fiind prezentă şi acum, în ciuda rezoluţiilor ONU. Georgia poate deveni un nou Cipru.

La câtiva kilometri, în Afganistan, misiunea militară a NATO este obiectul atacurilor repetate ale talibanilor. Pe 20 august 2008, cel mai important atac de la desfăşurarea forţelor din 2001, a vizat contingentul francez şi a provocat 10 morţi. Liderii de la FIAS (NATO în Afganistan) şi specialiştii în domeniu sunt de acord în a declara că situaţia de securitate se degradează, în timp ce NATO, în urma unui raport adecvat situaţiei, trebuie să convingă membrii şi alte ţări să participe cu forţe suplimentare[2].

În Africa, de asemenea, există destule regiuni extrem de volatile. După zece ani de pace relativă, ONU are îndoieli privind continuarea misiunii desfăşurate în Eritreea şi Etiopia (MINUEE). Cele două ţări se acuză reciproc de sabotarea procesului de pace. Consiliul de securitate impută decizia sa din iulie 2008, de a pune capăt misiunii, restricţiilor pe care Eritreea le-a impus misiunii de pace, dar şi refuzul Etiopiei de a pune în practică avizul Comisiei de trasare a frontierei[3]. Diferendul rămâne, deci, deschis între cele două state şi războiul va putea fi reluat oricând.

În Somalia, centru şi sudul ţării sunt dominate de anarhie politică încă din 1990. ONU este incapabil de a-şi instala biroul politic pentru Somalia şi actele de piraterie contra navelor comerciale se derulează frecvent în apele teritoriale somaleze. Această problemă a devenit de actualitate şi Consiliul de Securitate a adoptat o rezoluţie de recurgere la forţă împotriva piraţilor[4]. Guvernul internaţional recunoaşte controlul dificil al capitalei, Mogadiscio, şi apeluri presante se fac auzite privind înlocuirea misiunii de pace a Uniunii Africane (AMISOM) printr-o misiune de pace condusă de ONU. La New York, se studiază această problemă de aproape un an, dar experţii departamentului de operaţii de menţinere a păcii estimează că este un loc foarte periculos pentru trimiterea căştilor albastre[5].

În sfârşit, în Sudan, inculparea de către procurorul general al Curţii Penale Internaţionale, a preşedintelui Omar el-Bechir pentru crime de război, crime împotriva umanităţii şi genocid, legate de situaţia din Darfur, lasă să planeze o ameninţare în ceea ce priveşte viitorul misiunii ONU în Sudanul de Sud (MINUS) şi misiunea hibridă ONU - Uniunea Africană (MINUAD). Dacă puterea de la Khartoum dictează, ei nu vor ezita să atace căştile albastre, chiar dacă au avut pierderi importante în cursul ultimului an, atribuite în mare parte miliţiilor

Căpitanul-comandor Vasile Stanciu îşi desfăşoară activitatea în cadrul Bazei 90 Transport Aerian „Gheorghe Bădulescu" şi este doctorand al Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I" în domeniul „Ştiinţe militare şi informaţii".

proguvernamentale.

În ciuda deteriorării situației din cornul Africii şi a tensiunii dintre Sudan şi Ciad, numărul conflictelor din Africa sud-sahariană este în scădere şi lasă să se întrevadă o nouă eră de pace[6].

Dacă o nouă eră de pace se naşte în Africa, este meritul, mai ales, al Organizației Națiunilor Unite. Fragilitatea situațiilor unde se găsesc desfăşurate operații de menținere a păcii nu trebuie, în efect, ascunsă, iar succesul pe care îl au operațiile de pace, ca instrument în serviciul comunității internaționale în gestionarea sau reglementare conflictelor, trebuie găsit cu orice mijloace.

Jean-Marie Guehenno a reuşit să personifice acest succes. După opt ani petrecuți în funcția de secretar general adjunct al operațiilor de menținere a păcii la ONU, a părăsit postul său la data de 31 iulie 2008. El a lăsat un bilanț impresionant şi succesorul său, diplomatul francez Alain Leroy, moşteneşte un instrument modern şi eficace.

Atunci când Guehenno ajungea în fruntea DOMP, în vara anului 2000, ONU administra, dureros, 15 operații de pace şi 50.000 de căşti albastre desfăşurate în întreaga lume, având numai aproximativ 400 de persoane la cartierul general din New York. ONU tocmai se angajase în una din cele mai importante misiuni din istoria sa, în Republica Democrată Congo, utilizând, din ce în ce mai mult forța pentru a-şi respecta mandatele. Ea trebuia să pună în practică importantele recomandări ale Raportului Brahimi asupra reformelor aduse menținerii păcii, după eşecurile din Rwanda şi Bosnia. Foarte mulți observatori găseau atunci ONU incapabilă de a se reorganiza şi de a reuşi să consolideze pacea, prin constituirea de noi state, în urma conflictelor complexe şi sângeroase (Liberia, Sierra Leone, Congo, Kosovo, Timor).

În primul bilanț publicat, Guehenno descria, fără aroganță, schimbările care transformau ONU şi care făceau din organizație un actor de care se va ține cont în gestionarea şi rezolvarea conflictelor[7]. Astăzi, istoria i-a dat dreptate.

Crearea, desfăşurarea şi gestionarea operațiilor de menținere a păcii au suferit o veritabilă metamorfoză. Pe plan intern, operațiile de menținere a păcii (17 operații şi 12 misiuni politice şi birouri de consolidare a păcii, dispunând de 110.000 de persoane şi un buget de 7 miliarde dolari pentru anul 2008-2009) pot conta pe sprijinul a câtorva mii de persoane, repartizate între DOMP, departamentul de sprijin al misiunilor (creat in 2008), departamentul pentru afaceri politice şi comisiile de consolidare a păcii.

Multe operații de menținere a păcii sunt, începând din acest moment, integrate, ele concentrând şi coordonând răspunsul de ansamblu al sistemului Națiunilor Unite, în funcție de situațiile specifice. Biroul consilierilor militari a fost întărit. O forță de poliție permanentă a fost stabilită, având în vedere recrutarea activă şi formarea adecvată a polițiştilor, al cărui număr a crescut cu 65% în anii 2006-2007. S-au accentuat activitățile în materie de poliție, justiție, luptă antimină, dezarmare, demobilizare şi reintegrarea în sistemul propriu de securitate.

Echipe operaționale integrate, compuse din specialişti în probleme politice, militare şi logistice coordonează activitățile celor mai importante operații de menținere a păcii. Celule de analiză au fost create în mijlocul operațiilor, cu scopul de a culege învățăminte şi lecții. Protecția femeilor şi a copiilor împotriva efectelor războiului, dar, de asemenea, împotriva abuzurilor şi a hărțuirilor căştilor albastre au prins o atenție particulară. O politică de toleranță zero, cuprinzând hărțuirea şi serviciile sexuale, a fost aplicată cu rigoare şi zeci de soldați au fost expulzați anual din cadrul misiunilor internaționale. În ceea ce priveşte protecția copilului, 62 de consilieri sunt desfăşurați în şapte operații de pace. În sfârşit, ONU a creat o doctrină de menținere a păcii, orientată spre planificarea şi direcționarea operațiilor de pace.

Pe plan extern, numărul țărilor care participă la operații de stabilitate a ajuns la 119. Relațiile între organizațiile regionale şi subregionale se aprofundează în fiecare zi. Astfel, ONU cooperează direct cu NATO (Afganistan), Uniunea Europeană (Bosnia şi Kosovo) şi, împreună cu Uniunea Africană, a creat prima operație de pace hibrid, la Darfour (MINUAD).

Evident, rămân multe lucruri de făcut, particularizând în materie de cooperare şi coordonare, între diferite organizații şi diferite agenții internaționale care susțin pacea, consolidarea păcii şi refacerea țărilor afectate de războaie interne. Dar, timpul reparațiilor pe moment şi al acțiunilor ad-hoc este depăşit şi în continuă schimbare. ONU a devenit al doilea actor important din lume, după Statele Unite ale Americii în materie de desfăşurări militare, politice şi civile. Experiența sa, calitatea personalului şi a muncii desfăşurate, noile capacități de gestionare şi legimitatea politică care îi conferă caracterul său universal, îi dau un avantaj în domeniul gestionării conflictelor pe care niciun alt actor nu îl posedă. Apelurile sunt multiple, şi, din ce în ce mai des, o mare parte din membrii influenți din elita Statelor Unite[8] îşi oferă sprijinul pentru dezvoltarea capacităților ei de gestionare a crizelor.

Operațiile de menținere a păcii au fost create şi puse la punct de ONU. Acestea nu se pot defini în termeni simpli şi nu se găseau în Carta ONU. Dar, fostul secretar general al ONU, Dag Hammarskjold, l-a declarat „capitolul şase şi jumătate“ al Cartei, inserat între metodele tradiționale de soluționare pacifistă a conflictelor, ca medierile şi misiunile de anchetă, prezentate în capitolul VI şi metodele coercitive din capitolul VII, ca embargourile şi intervențiile militare. În raportul din 1996 al Consiliului de Securitate,

Secretarul General al ONU, Boutros Boutros-Gali definea menţinerea păcii ca o prezenţă a Naţiunilor Unite în teren şi desfăşurarea efectivelor militare şi/sau de poliţie, acolo unde este cazul. Această tehnică lărgea posibilităţile de prevenire a conflictelor şi de restabilire a păcii.

Obiectivul strategic urmărit nu este acela de a câştiga războiul, ci de a câştiga pacea. În condiţiile actuale, o victorie militară poate deveni o victorie politică şi trebuie conjugată cu o strategie de reabilitare a statului unde a avut loc conflictul. Fără această corelare, civil-militară, eşecul este aproape. Această fază crucială este denumită stabilizare, definită ca o perioadă de consolidare a ordinii tranzitorii impusă pentru diminuarea forţelor şi eliminarea violenţelor, pentru a permite derularea tratativelor de pace[9].

Stabilitatea se distinge printr-o fază iniţială, intervenţia[10], şi este urmată de normalizare, aceasta din urmă fiind, de fapt, obiectivul final al operaţiei. Stabilitatea poate fi definită de o manieră mai completă ca fiind faza intermediară şi indispensabilă, venită după principalele operaţii de luptă, care pune în operă un ansamblu de practici şi mijloace pentru a asigura o normalizare viitoare şi dezangajamentul forţelor aflate în zona de conflict[11]. Ea vizează atingerea obiectivului politic cât mai repede posibil şi în condiţiile dorite. Aici este vorba de timp, când forţele de intervenţie, sub acoperirea legitimităţii, favorizează şi creează condiţiile durabile de refacere a ordinii constituţionale şi de a reface instituţiile civile, politice şi militare. Simultan, se asigură controlul, dar şi capacitatea de a reveni în orice moment la stadiul de constrângere. În practică, stabilitatea creează condiţiile viitoare de a îmbina cu succes forţa şi cooperarea civilo-militară.

Doctrina franceză îi acordă un loc central, cea ce nu îi acordă doctrina americană[12], aceasta din urmă nu îi acordă un loc de fază, ci de operaţie alături de care au loc alte operaţii. Diferenţele sunt minime în gestionarea stabilităţii şi, fundamental, se regăsesc reciproc. Istoric vorbind, stabilitatea este definită ca moştenitoarea operaţiunilor de pacificare, întreprinse de coloniştii francezi şi britanici. Ea se plasează în linia doctrinelor emise de Gallieni şi Lyautey, particularizând şi punând accent pe stăpânirea violenţei şi, indispensabil, pe apropierea populaţiei civile. Alături de această idee, există o altă concepţie la fel de celebră: acestea sunt operaţii de împotriva guerilei, alături de conflictele de decolonizare, aportul nou al stabilităţii consistând în adaptarea la situaţiile actuale. În cadrul participării lor la unele operaţii internaţionale, forţele franceze, ca şi omologii lor americani, au trebuit de foarte multe ori să se îndepărteze de rolul de luptător, cu scopul de a controla mulţimea şi a favoriza reconstrucţia (a se vedea un caz particular Kosovo), devenind legiuitor.

Eficacitatea în operaţiile de stabilitate a devenit o importantă problemă pentru forţele armate participante. În plus faţă de tradiţionala menţinere a păcii, pentru monitorizarea încetării focului şi realizarea armistiţiului, forţele armate sunt acum implicate în acţiuni ca impunerea păcii, reconstrucţia instituţiilor unui stat[13] etc. În timp ce armata îşi stabilise procedurile pentru operaţiile tradiţionale de menţinere a păcii, a devenit evidentă importanţa studiului şi analizei şi pregătirii noilor tipuri de operaţii multinaţionale de stabilitate.

Acum, aceste tipuri de operaţii ridică o sumă de probleme[14] :

- dubla loialitate, justificările ulterioare, „agendele neclare” (ascunse), lanţurile de comandă duble şi constrângerile termenilor de referinţă dintre contingentele forţelor multinaţionale;
- insuficienta înţelegere a conflictelor din „lumea a treia” şi angajamentul indecis din partea forurilor de decizie;
- tendinţa unor state de a domina o coaliţie care se constituie.

Schimbările în atitudine sunt cele mai presante pentru personalul care participă la operaţiile de stabilitate. Comandanţii trebuie să înţeleagă şi să aprecieze corect acest tip de operaţii. Acestea constituie adevărate provocări pe plan intelectual pentru ei:

- stabilirea cu claritate a stării finale, a capacităţilor, parametrilor, regulilor de angajare, procedurilor şi obiectivelor;
- coordonarea şi sincronizarea cu alte contingente militare naţionale, cu agenţii guvernamentale, cu organizaţii neguvernamentale şi cu cartierul general al ONU, înainte şi pe durata crizelor;
- încurajarea dezvoltării doctrinelor întrunite, a procedurilor şi instruirii;
- înţelegerea conflictului, folosind noi metode de evaluare şi planificare;
- cunoaşterea capacităţilor contingentelor naţionale şi a personalităţii liderilor acestora;
- numirea personalului cu experienţă în operaţiile de stabilitate.

De asemenea, trebuie stimulată într-o măsură mai mare analiza unor probleme-cheie:

- profilul comandanţilor de succes ai unei forţe multinaţionale;
- procesul folosit de către ONU pentru structurarea forţei;
- noţiunea de neutralitate a operaţiilor pentru pace;
- tehnicile de evaluare a rezolvării conflictului sau cât de oportună este rezolvarea acestuia;
- cât de adecvat este procesul de planificare strategică pentru operaţiile de stabilitate.

În plus, trebuie să se accentueze pe implicarea pe termen scurt a comandanţilor în operaţiile de stabilitate.

Începând cu 20.02.1991, România, în baza tratatelor şi înţelegerilor la care a aderat, a luat parte la un număr însemnat de misiuni de stabilitate fiind recu-

noscută de comunitatea internaţională ca un partener de bază în efortul internaţional pentru stingerea focarelor de conflict şi intrarea în normalitate a vieţii economico-sociale din regiunile afectate.

Participarea la operaţiuni s-a executat în baza rezoluţiilor Consiliului de Securitate ONU, hotărârilor structurilor de decizie politică şi legislativă ale României şi a scos în evidenţă hotărârea de integrare cât mai rapidă în structurile politico-economice şi de securitate europeană şi euroatlantică.

Participarea personalului la acest tip de operaţii s-a realizat pe bază de voluntariat, militarii fiind admişi în urma susţinerii unor teste medicale, psihologice, de capacitate şi de limbă străină.

Misiunile de stabilitate la care Armata României a participat au scos în evidenţă:

- aprecierea unanimă a statelor membre NATO privind efortul constant al României de a contribui la soluţionarea crizelor majore izbucnite în diferite regiuni ale globului;
- sporirea credibilităţii în ceea ce priveşte potenţialul de care dispune ţara noastră în participarea la astfel de misiuni;
- confirmarea faptului că România constituie un participant activ la procesul de stabilitate şi securitate pe plan mondial şi constituie un generator de securitate la nivel regional şi subregional;
- capabilitatea de care a dat dovadă personalul participant la astfel de misiuni prin însuşirea şi aplicarea procedurilor standard de operare ONU sau NATO şi profesionalismul dovedit în cadrul diferitelor comandamente multinaţionale;
- capacitatea unităţilor şi personalului participant de a duce acţiuni militare în cadru multinaţional, condiţii geopolitice şi de relief, altele decât cele caracteristice teritoriului naţional;
- capacitatea participanţilor de a se adapta rapid la reguli şi tradiţii locale, specifice zonei şi misiunilor;
- creşterea gradului de responsabilitate în rândul militarilor pentru desfăşurarea acţiunilor în condiţii de stres şi independenţă;
- fiabilitatea tehnicii militare de producţie autohtonă în condiţii meteorologice şi de relief diferite.

Prin structurarea comandamentelor, similar cu cele existente în armatele ţărilor membre NATO, precum şi prin participarea la operaţiuni cu structuri modulare, provenite din unităţile existente la pace, a crescut posibilitatea de integrare a acestora în forţele multinaţionale organizate potrivit conceptului CJTF şi s-au realizat premizele necesare participării la operaţii de stabilitate conduse de NATO în contextul OCC.

Participarea activă la misiunile de stabilitate sub egida NATO/ONU/OSCE, activitatea desfăşurată în cadrul Parteneriatului pentru Pace şi poziţia consecventă avută de ţara noastră pe timpul crizei din Balcani a scos în evidenţă efortul depus de ţara noastră, în “concertul” naţiunilor lumii, demonstrând:

- faptul că România este un factor generator de stabilitate în Peninsula Balcanică (ţara noastră a participat şi participă la toate misiunile din Peninsula Balcanică);
- cooperarea nemijlocită dintre structurile militare de conducere române cu structurile similare NATO şi organismele abilitate;
- însuşirea procedurilor de lucru specifice statelor majore multinaţionale prin realizarea transferului de autoritate şi implicaţiile C2 (comandă şi control), inclusiv participarea la procesul decizional din cadrul structurilor de comandă NATO prin Misiunea României la NATO şi Biroul Reprezentanţilor Naţionali la Celula de Coordonare a Parteneriatului;
- racordarea sistemului naţional de instruire la cerinţele existente în statele membre ale Alianţei, inclusiv cunoaşterea limbii engleze;
- susţinerea logistică, exclusiv prin efort naţional;
- utilitatea programelor de cooperare la nivel regional şi subregional.

Operaţiile de stabilitate presupun „angajarea militară pe timp de pace” în scopul de a modela mediul de securitate, de a îmbunătăţi înţelegerea reciprocă cu alte ţări şi de a spori gradul de interoperabilitate cu partenerii din alianţă sau cu potenţialii parteneri de coaliţie.

Alt gen de operaţii de stabilitate pot fi generate de apariţia unor crize/ameninţări şi au aspectul unor „acţiuni de răspuns”[15]. Ameninţarea se poate manifesta în interior sau poate viza un partener, în ambele cazuri acţionându-se printr-o reacţie rapidă, de preîntâmpinare, realizându-se, în acelaşi timp, descurajarea forţei care ameninţă stabilitatea internă sau externă. Are şi scopul de a preveni agravarea situaţiei şi apariţia nevoii de a desfăşura forţe mult mai importante.

Uneori prezenţa forţelor este necesară pentru respectarea înţelegerilor postconflict sau pentru revenirea degenerării crizei în război.

Totuşi, stabilirea acţiunilor militare necesare pentru realizarea finalităţii politice dorite poate fi mai dificilă decât în situaţiile în care sunt necesare operaţii ofensive şi defensive; realizarea finalităţii poate fi la fel de dificilă.

Factorul timp diferă substanţial în operaţiile de stabilitate. Îndeplinirea unor obiective poate dura ani. În schimb, operaţiile zilnice pot necesita reacţii rapide la condiţiile schimbătoare.

Considerentele civile sunt deosebit de importante. Populaţia civilă, guvernul naţiunii gazdă, organizaţiile neguvernamentale (NGO) şi organizaţiile internaţionale pot influenţa mult realizarea stabilităţii.

Comandanţii trebuie să-şi dezvolte deprinderi interpersonale – cum ar fi cunoaşterea culturii, a tehni-

cilor de negociere, a unor expresii de bază – păstrându-şi, în acelaşi timp deprinderile de luptă. Soldaţii şi subunităţile de la toate eşaloanele trebuie să dea dovadă de flexibilitate şi adaptabilitate.

Adeseori, operaţiile de stabilitate necesită leaderi cu abilitate fizică şi mentală pentru a trece de la operaţii necombatante la operaţii de luptă şi invers. Simpla prezenţă a forţelor armate nu garantează întotdeauna stabilitatea.

De-a lungul istoriei, operaţiile de stabilitate au reprezentat, întotdeauna, vectorul material al proiecţiei puterii, reprezentând o modalitate strategică de punere în operă a unei decizii politice. Mai mult, militarii pregătesc doar partea operaţională a acestora, în timp ce decidentul politic stabileşte amploarea, resursele, regulile de angajare, asumându-şi efectele şi consecinţele.

Apreciez că acestea sunt unele dintre cele mai complexe şi dificile operaţii militare, presupunând o angajare uriaşă în timp scurt şi pe spaţii mari de responsabilităţi.

În urma unui studiu efectuat de specialiştii militari americani, în anul 2002, a rezultat că peste 80% din misiunile armatei au reprezentat operaţii de stabilitate şi sprijin[16].

În mod clar, doctrina NATO, şi mai ales doctrina NATO privind Operaţiile altele decât războiul, trebuie bine studiată pentru că, după estimările majorităţii analiştilor politico-militari, viitorul omenirii pare că nu va fi ameninţat de riscul unei conflagraţii majore, dar va fi pigmentat cu o seamă de ameninţări care trebuie gestionate corespunzător pentru a le împiedica sau limita extinderea.

---

[1] Pierre Jolicoeur, *Le maintien de la paix russe en Georgie est-il encore convable?,* 19 august 2008, www.operationspaix.net.
[2] Antonio Giustozzi, *Comment les talibans regagnent le terrain,* Alternatives Internationales, juin 2008, pp.10-12.
[3] Organizaţia Naţiunilor Unite, **Comunicatul numărul CS/9410**, 30 iulie, 2008.
[4] Organizaţia Naţiunilor Unite, **Rezoluţia 1816**, 2 iunie 2008.
[5] Jocelyn Coulon, **Maintien de la paix**, New York, 4 august, 2008.
[6] **Human Security Brief 2007**, 21 mai, 2008, www.hsrgroup.org.
[7] Jean-Marie Guehenoo, *Rapport Brahimi:cinq ans plus tard, Maintien de la paix 2006,* Outremont, Athena editions, Cepes, pp.19-33.
[8] Morton Abramowitz, Thomas Pickering, *Making Intervention Work. Improving the UN's Ability to Act*, Foreigh Affairs, vol. 87, nr.5, pp.100-108.
[9] Armee de terre, **Gagner la bataille conduire a la paix, FT 01,** Minister de la Defense, 2007, p. 12.
[10] Armee de terre, **Gagner la bataille conduire a la paix, FT 01,** Minister de la Defense, 2007, pp. 10-18.
[11] Paul Haeri, **De la guerre a la paix, pacification et stabilization post-conflict,** Paris, Ecoomica, 2008, p.101.
[12] **Operation FM-03**, fevrier 2008, www.us.army.mil, pp.3-8.
[13] Morton Abramowitz, Thomas Pickering, *Foreign Affairs. Making Intervention Work*, vol.87, sept.2008, pp.100-109.
[14] Jean-Marie Guehenno, *Guide de maintien de la paix 2006*, Outremont, Athena, Cepes,2005, pp. 19-33.
[15] Vasile Soare, **Forţele speciale-comandouri aeropurtate în acţiune,** Editura Ziua, Bucureşti, 2002.
[16] www.globalsecurity.org/military/ops/saso/.html.

PROPUNERI:

- ***Studierea amănunţită a doctrinei NATO cu privire la operaţiile altele decât războiul, deoarece analiştii prevăd că viitorul omenirii va fi pigmentat de o serie de ameninţări care trebuie gestionate corespunzător.***
- ***Cuantificarea cu abilitate de către România a raporturilor de putere din zona sa de interes.***

COLOCVIU STRATEGIC este o publicaţie a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiinţifică, conferinţelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalităţi de marcă din armată şi societate, din ţară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiinţifică din domeniul securităţii.

Publicație realizată cu sprijinul Editurii și Tipografiei
Universității Naționale de Apărare „Carol I”
Tehnoredactare computerizată: Mirela ATANASIU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 0162/362/2010

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate
Șos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, București
Telefon: 021.319.56.04, Fax 021.319.55.93
e-mail: cssas@unap.ro
http//:cssas.unap.ro